

Mer information:

bildningsdirektör Mikael Flemmich, tfn 040 733 0264

stadsjurist Lena Filipsson-Korento, tfn 050 354 0121

fornamn.efternamn@grankulla.fi

Bakgrund

Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola (VNF) är en svenskspråkig samkommun som äger och upprätthåller folkhögskolan. VNF erbjuder ettåriga studielinjer, som förbereder de studerande för såväl fortsatta studier som för arbetslivet. Dessutom erbjuder folkhögskolan kortkurser av olika slag.

Till samkommunen hör enligt gällande grundavtal följande kommuner och städer:

- Raseborg (56,26 %),
- Kyrkslätt (12,5 %),
- Hangö (9,38 %),
- Ingå (9,38 %),
- Grankulla (3,12 %),
- Esbo (3,12 %),
- Vanda (3,12 %) och
- Sjundeå (3,12 %).

Inom parentes respektive ägares andel i enlighet med grundavtalet.

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik behandlade på sitt möte 29.11.2023 § 77

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&iid=2023385-10>

Grankulla stads uttråde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola och beslutade bordlägga ärendet tills dess att Västra Nylands folkhögskolas extra ägarmöte 12.12.2023 hållits.

Stadsdirektören beslutade dock med sitt beslut 8.12.2023 § 65 ta upp ärendet till stadsstyrelsens behandling och stadsstyrelsen beslutade 11.12.2023 § 212

(<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&iid=2023426-6>) föreslå för fullmäktige att Grankulla stad utträder ur samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola fr.o.m. 1.1.2025, ifall medlemsavgiften för 2024 stiger med över 10 procent eller Grankulla blir tvungen att delta i finansieringen av investeringar. Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag (STF 18.12.2023 § 75, <https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&iid=2023428-1>).

Konstateras kan att Esbo stad fattade ett motsvarande beslut som Grankulla, medan Hangö, Kyrkslätt och Vanda beslutade utträda ur samkommunen.

På VNF:s extraordinarie bolagsstämma 20.3.2024 godkändes den ändrade budgeten och man återgick till år 2023 nivå för medlemskommunernas

betalningsandelar, 80 000 euro. Dessutom konstaterades att folkhögskolan inte kommer att an hålla om kapital för investeringar av medlemskommunerna.

Därmed kan man konstatera att de villkor stadsfullmäktige ställt för utträde ur samkommunen inte uppfyllts. I enlighet med 39 § i kommunallagen hör det till stadsstyrelsen att svara för beredningen och verkställigheten av fullmäktiges beslut.

Grundavtalet och processen med förnyandet av det

Efter besluten om utträde ur samkommunen höll VNF en samkommunsstämma där man bildade en arbetsgrupp bestående av tjänsteinnehavare från medlemskommunerna för att formulera ett nytt grundavtal. Grundavtalet godkändes av VNF:s styrelse 27.5.2024 och skickades till medlemskommunerna för godkännande 29.8.2024. Grundavtalet version 1 som **bakgrundsmaterial**.

Den största förändringen i grundavtalet gäller kommunernas rösträtt vid samkommunsstämman. Enligt det nya grundavtalet har ingen enskild kommun absolut majoritet, utan rösterna fördelas enligt följande

Raseborg	40 %	4 röster
Ingå	30 %	3 röster
Esbo	10 %	1 röst
Grankulla	10 %	1 röst
Sjundeå	10 %	1 röst
Totalt	100 %	10 röster

Då Raseborgs stadsstyrelse behandlade ärendet framkom att stadsstyrelsen inte var beredd att godkänna grundavtalet som sådant. Stadsstyrelsen beslutade 7.10.2024 (§ 347) ge följande utlåtande om grundavtalet:

- att skrivningen i § 3 vidhålls vid den ursprungliga formuleringen *Samkommunens uppgift är att bedriva sådan folkhögskoleverksamhet som gällande lagstiftning om folkhögskolan möjliggör. Folkhögskolverksamheten får inte bedrivas i avsikt att uppnå ekonomisk fördel för samkommunens medlemskommuner.*
- att skrivningen i § 5 får tillägget; vid beslut med ekonomiska följder krävs 2/3 majoritet för beslut.

Sjundeå kommunfullmäktige hade då redan godkänt det nya grundavtalet (2.9.2024 § 59), liksom Ingå kommunfullmäktige (9.9.2024 § 36).

I Esbo och Grankulla avbröts då beredningarna för godkännande av grundavtalet. Konstateras kan att Grankulla inte skulle varit berett att godkänna grundavtalet i och med att det inte uppfyllde kraven i 56 § kommunallagen.

Esbo stadsstyrelse beslutade 28.10.2024 § 261 föreslå för fullmäktige att Esbo stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola från och med 1.1.2026 [Kaupunginhallitus Pöytäkirja 28.10.2024/Pykälä 261 | Dynasty tietopalvelu : Espoon kaupunki](#)

Esbo stadsfullmäktige torde fatta beslut om saken vid sitt möte 18.11.2024.

I diskussionerna inom arbetsgruppen har framkommit att det råder oenighet beträffande båda de stadganden som Raseborg har krävt ändring i. Utkast till grundavtal version 2 som **bakgrundsmaterial**. Ingen representant i arbetsgruppen har i detta skede varit beredd att föra denna version vidare för godkännande.

I och med att det för hållande av samkommunsstämma krävs närvaro av minst 2/3 av medlemmarna och dessa ska företräda minst 2/3 av det sammanlagda röstetalet, kan samkommunsstämma inte hållas utan Raseborgs närvaro. Om man då ytterligare för beslutsfattande går med på Raseborgs krav, kan ekonomiska beslut inte fattas emot Raseborgs vilja, vilket samtidigt innebär att övriga medlemskommuners möjligheter att påverka beslutsfattande minskar radikalt. I praktiken ger detta Raseborg möjlighet att fortsättningsvis ensamt besluta om samkommunens ärenden, vilket var bakgrunden till missnöjet som föranledde beslut om utträde hos övriga medlemskommuner. Konstateras kan att formuleringen ”ekonomiska beslut” dessutom är svårtolkad.

Risker med att Grankulla stannar kvar i samkommunen

Eftersom samkommunen fr.o.m. 1.1.2025 har färre ägarkommuner än tidigare, stiger de kvarvarande ägarkommunernas andel av grundkapitalet. Grankulla stads tidigare andel av grundkapitalet var 3,12 % (12 773,43 €) och andelen stiger nu till 4,16 % (21 041,43 €). Ifall Esbo besluter utträda stiger Grankullas andel ytterligare.

I stadens utlåtande till samkommunens budget för 2025 och ekonomiplanen för 2026–2027 (STS 21.10.2024 § 144) konstaterades att det finns risk för samkommunens medlemskommuner att få tilläggskostnader utan att i samband med godkännande av budgeten veta hur stor kommunens andel i så fall kan bli. Skolan har en längre tid lidit av ett minskande studerandeunderlag och bristen på studerande, minskande intäkter samt minskande statsandelar medför att kvarstående medlemmar i samkommunen troligen kommer att vara tvungna att betala större andelar för att täcka samkommunens verksamhetsunderskott. Statsandelarna har hittills varit ca 50 % av budgeten, en väldigt stor andel, och sjunker då studerandeantalet antagligen kommer att sjunka ytterligare. Därtill torde fastigheternas renoveringsbehov belasta samkommunens ekonomi ytterligare.

<https://kauniainen10se.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024530-11>

Ifall Esbo utträder ur samkommunen skulle de kvarvarande medlemskommunerna vara Raseborg, Ingå, Grankulla och Sjundeå. Grankulla skulle då befinna sig geografiskt avsides i förhållande till de andra medlemskommunerna samt skolans verksamhetsställe i Karis. Folkhögskolan lider dessutom av ett sviktande studerandeantal. År 2023 hade skolan i snitt 0,5 studerande med hemort Grankulla. En studerande från Grankulla kan även i fortsättningen studera vid VNF, oberoende av huruvida Grankulla är ägarkommun eller inte.

Motsvarande argument för ett utträde har förts fram i beredningen till stadsfullmäktige 18.12.2023 § 75.

<https://kauniainen10se.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023428-11>

Utträde ur samkommunen fr.o.m. 1.1.2026

På basen av ovanstående utmaningar för samkommunen, samarbetssvårigheterna mellan samkommunens medlemmar och Grankullas position i synnerhet ifall även Esbo utträder ur samkommunen, föreslås att

Grankulla utträder ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola fr.o.m. 1.1.2026.

Enligt 62 § i kommunallagen sker utträde vid utgången av ett kalenderår, sedan medlemskommunen har anmält utträdet minst ett år tidigare. Enligt grundavtalet betalas till kommunen vid utträde genom beslut av samkommunsstämman kommunens andel av grundkapitalet eller en del därav. Ersättningen för grundkapitalsandelen betalas under 10 år.

Av tidtabellsmässiga och ekonomiska skäl föreslås att beslut om utträde behandlas i stadsfullmäktige 16.12.2024. I beredningen beaktas beslutsfattandet i Esbo.

Bildningsdirektör Mikael Flemmich:

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik föreslår för stadsstyrelsen att stadsstyrelsen konstaterar att förutsättning för utträde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola inte föreligger från och med 1.1.2025.

Därtill föreslår svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att fullmäktige beslutar att Grankulla stad utträder ur samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola fr.o.m. 1.1.2026.

Under behandlingen gav ordförande Nina Colliander-Nyman följande ändringsförslag: Utskottet kan inte omfatta det nya förslaget till grundavtal, eftersom det innebär ökande kostnader för Grankulla.

Förslaget understöddes av Jenny Langenskiöld, Jens Tegengren, Virva Wahlstedt och Susanna Westermarck.

Ordföranden konstaterade att utskottet understödde enhälligt Colliander-Nymans förslag.

Beslut:

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik föreslår för stadsstyrelsen att stadsstyrelsen konstaterar att förutsättning för utträde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola inte föreligger från och med 1.1.2025.

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik beslutade att utskottet inte kan omfatta det nya förslaget till grundavtal, eftersom det innebär ökande kostnader för Grankulla.

Bakgrundsmaterial:

Västra Nylands folkhögskolas grundavtal med ändringar, version 1
Västra Nylands folkhögskolas grundavtal med ändringar, version 2

Distribution:

Stadsstyrelsen

Den tidigare beredningen kompletteras och korrigeras enligt följande:

Esbo stadsfullmäktige beslöt [vid sitt möte 18.11.2024 \(§ 105\)](#) att Esbo stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola från och med 1.1.2026.

Under rubriken "Risker med att Grankulla stannar kvar i samkommunen" har framförts att de kvarvarande ägarkommunernas andel av grundkapitalet skulle stiga från och med 1.1.2025 och ytterligare i och med Esbo stads utträde från och med 1.1.2026. Därtill har Grankullas andel av grundkapitalet uppgetts felaktigt.

Grankullas andel av grundkapitalet är ännu år 2024 3,12 % och efter Hangös, Kyrksläotts och Vandas utträde år 2025 4,16 %. I och med Esbo stads utträde stiger Grankullas andel ytterligare till 4,34 %.

Enligt bokslutet för år 2023 är Grankullas andel av grundkapitalet i euro 21 041,43 € (3,12%). (Grankullas andel av grundkapitalet var för ett antal år sedan 12 773,43 €, men ägarkommunerna har bidragit till investeringar genom höjning av grundkapitalet under åren 2012, 2013 och 2015, varpå Grankullas ägarandel i euro stigit till nämnda 21 041,43 €.)

Det är för tillfället oklart huruvida samkommunen kommer att återbetala åt de utträdande ägarkommunerna deras andel av grundkapitalet eller del därav. Förslaget till samkommunstämmen torde dock vara att grundkapitalet inte kommer att återbetalas, pga de ekonomiska realiteterna hos VNF. Även om så skulle ske, är det inte sagt att de kvarvarande kommunerna skulle behöva öka sin andel av grundkapitalet i euro. Beslut om detta har inte fattats.

Däremot torde det finnas en stor risk för tilläggskostnader för de kvarvarande ägarkommunerna i synnerhet gällande driftskostnaderna, samt eventuella kommande renoverings- och investeringsbehov. Enligt grundkapitalet fastställs även en medlemskommuns ansvar för skulder och skyldigheter i förhållande till dess andel av grundkapitalet.

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik beslutade 6.11.2024 att utskottet inte kan omfatta det nya förslaget till grundavtal, eftersom det innebär ökande kostnader för Grankulla. I diskussioner med de andra ägarkommunernas representanter har det framkommit att dessa inte är beredda att godkänna att Grankullas ägarandel inte skulle ändra då samkommunens ägarkommuner minskar.

Arbetet med ett nytt grundavtal har avbrutits eftersom man inte kunnat komma överens om vissa bestämmelser i det, särskilt gällande stadgandet om rösträtten (se ovan). Det gällande grundavtalet från 2009 skulle alltså vara i kraft år 2025 även efter att 3 ägarkommuner lämnat samkommunen.

Konstateras kan att grundavtalet borde ha ändrats redan för minst ett år sedan. Grankulla har i diskussionerna om nytt grundavtal fört fram att grundavtalet inte uppfyller kraven i 56 § i kommunallagen. Enligt ikraftträdelsestadgandet för

lagändringen 419/2021 ska samkommunens grundavtal sättas i överensstämmelse med 56 § före utgången av år 2023.

Det är i sig beklagligt att man inte kan komma överens om ett nytt grundavtal. Samtidigt är det en tydlig indikation på ägarkommunernas olika syn på skötseln av samkommunen. Grankulla är dessutom geografiskt avsidet i förhållande till de andra medlemskommunerna samt skolans verksamhetsställe i Karis, vilket gör att prioriteringar och intressen kan avvika från de andra ägarkommunerna. Detta i kombination med stadens ringa möjligheter till inflytande i fortsättningen gör att man kraftigt kan ifrågasätta varför staden ska fortsätta vara med och finansiera samkommunens verksamhet. Då man dessutom beaktar det att ytterst få studerande från Grankulla under de senaste åren har valt att studera vid folkhögskolan, kan man anse att det inte finns någon orsak för staden att mera vara kvar som ägarkommun i samkommunen.

De studerandes position påverkas inte av ett utträde ur samkommunen. En studerande från Grankulla kan även i fortsättningen studera vid VNF, oberoende av huruvida Grankulla är ägarkommun eller inte.

Med beaktande av allt ovanstående föreslås att staden beslutar utträda ur samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola från och med 1.1.2026.

Stadsdirektör Christoffer Masar:

Stadsstyrelsen konstaterar att förutsättning för utträde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola inte föreligger från och med 1.1.2025.

Därtill föreslår stadsstyrelsen för stadsfullmäktige att fullmäktige beslutar att Grankulla stad utträder ur samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola fr.o.m. 1.1.2026.

.....

Under diskussionen gjorde ledamot Fredrik Waselius, understödd av ledamot Johan Johansson, följande motförslag 13.1:

”Stadsstyrelsen konstaterar att förutsättning för utträde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola inte föreligger från och med 1.1.2025. Därtill föreslår stadsstyrelsen för stadsfullmäktige att Grankulla stad fortsättningsvis är medlem av samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola förutsatt att stadens absoluta kostnader inte ökar.”

Eftersom motförslaget inte godkändes enhälligt röstades det om frågan. Ordföranden gjorde ett röstningsförslag. Enligt förslaget röstar de som stöder stadsdirektörens grundförslag JAA och de som stöder Waselius motförslag 13.1. NEJ. I omröstningen fördelades de närvarande styrelsemedlemmarnas röster jämnt 3–3. Eftersom ordförandens röst avgör godkände stadsstyrelsen Waselius motförslag 13.1.

Numreringen hänvisar till numreringen av mötesystemet. Mer information om röstningsbeteendet framgår av den **bifogade** omröstningsrapporten.

Beslut:

Stadsstyrelsen konstaterade att förutsättning för utträde ur samkommunen för Västra Nylands folkhögskola inte föreligger från och med 1.1.2025.

Därtill föreslog stadsstyrelsen för stadsfullmäktige att Grankulla stad fortsättningsvis är medlem av samkommunen för Västra Nylands Folkhögskola förutsatt att stadens absoluta kostnader inte ökar.

Bilagor:

Omröstningsrapport

Bakgrundsmaterial:

Västra Nylands folkhögskolas grundavtal med ändringar, version 1

Västra Nylands folkhögskolas grundavtal med ändringar, version 2